

<i>student</i>	<i>predmet</i>	<i>vježba</i>
Edi Ćelić	GLUMA IV; Uloga	Karolina Nojber

Prvi utisak

Prvi put sam čuo za Karolinu Neuber, jednu od najvećih reformatorica glume u europskoj povijesti kazališta, tokom prve godine studiranja na akademiji. Profesor nam je pokušao objasniti kako nas nitko i ništa ne spriječava, da poput velike Karoline, vježbamo i po više sati na dan, samo kako bi usavršili jedan pokret rukom, rečenicu ili pogled, značajan za scenu. Od tada nisam previše razmišljao o njenom imenu, više o njezinoj predanosti zanatu, a njezino ime mi je ostalo u pamćenju čisto zbog njezine revolucionarnosti i opsesije glumom koja je bila njen život. Sa sličnim idealima i sami dolazimo na akademiju. Svi želimo promijeniti ili barem poboljšati svijet glume i negdje se tokom studija ta poletnost izgubi. Ono što smo nekada sanjali postaje sekundarno, manje važno, dok gluma ostaje konstanta u našim životima, dakle postaje na neki način našim životom. U tome je glavna razlika između današnje generacije mladih glumaca, što pretjerano rano odustaju od svojih ideala, ali možda čak i Karolinine generacije, gdje se ona istaknula kao jedina odvažna jedinka kojoj su dosadile tadašnje konvencije i koje je od temelja odlučila mijenjati. Upravo joj se zbog toga divimo. Odlučnost, drskost, nepokolebljivost, disciplina, snaga, odvažnost, neiscrpnost... samo su neke od osobina na kojima počiva naše štovanje, tog neizbrisivog kazališnog diva.

S djelom "Karolina Neuber" se nikada prije nisam susreo, čak nikada nisam čuo za Nebojšu Romčevića, unatoč mom prijašnjem poznavanju i ljubavi prema književnosti. Izmiješanost scena na početku shvatio sam kao izazov, zagonetku koju moram što prije riješiti kako bi dobio cjelovitu sliku o čemu se točno u djelu radi. Kada sam jednom pročitao dramu u komadu bio sam blago rečeno oduševljen. Ljepota scena, gdje svaka sadrži srž svake kvalitetne dramske situacije, bila je iznenađujuća. Naprosto sam se zaljubio u tekst, što može zazvučati pomalo patetično, ali takvi su obično moji

odnosi prema književnim djelima koja me ostavljaju bez riječi. Ne samo da mi se cjelina svidjela, već svaki detalj, svaka rečenica, koja kao da je planirana s velikom svješću o glumcima koji će eventualno igrati u drami. Različitost likova, njihovi međusobni odnosi i karakteri koji savršeno postoje u tom kazališnom svemiru, povremeno se sudarajući i onda opet razilazeći, također su me ostavili bez daha. Iskreno, ne mogu reći da mi se ijedan od likova koji se pojavljuju u djelu nije svidio, jer svaki od njih nosi određenu snagu, silovitost i šarm kojem je uistinu teško odoljeti. Uloga Johana Neuberga mi je posebno draga, prvenstveno zbog toga što imam privilegiju utjeloviti lik koji svojim svjetonazorom, postupcima i u ophođenju prema drugim ljudima, pruža sliku suvremenog Krista; milostivog, požrtvovnog, predanog i odlučnog čovjeka. Vjerujem da bi s jednakim komplimentima veličao i bilo koji drugi lik da mi je dodijeljen jer je svaki od njih uistinu začuđujuć, intrigantan i predivan.

Priprema

Kako je "Karolina Neuber" komad smješten u neko drugo doba, točnije nalazi se na prijelazu iz baroka u klasicizam, rad na drami zahtijeva i detaljno istraživanje prošlog vremena, povijesnih činjenica i okolnosti, tadašnje ideologije, filozofije, religije, politike i ljudskih navika. Sve te stvari je potrebno istražiti kako bi stvorili što vjerodostojnije uvjete za što točnije igranje komada. Proces istraživanja i otkrivanja, do sada meni nepoznatih informacija, mi pruža zadovoljstvo, jer na taj način možemo stvoriti pravu atmosferu tadašnjeg vremena i vremenskih prilika. Kao da odlazimo u prošlost u kojoj su životni uvjeti izmijenjeni, dok ljudski odnosi, ambicije i ostvarenje kroz karijeru ostaju isti. Iako je razlika između danas i tada, nekoliko stoljeća i iako možemo imati osjećaj da se u komadu radi o nečem što se suvremenog čovjeka apsolutno ne tiče, takav stav je u potpunosti kriv. Karolinina profesionalna i osobna borba itekako se tiče čovjeka današnjice, prvenstveno mladog glumca i glumišta općenito, a da ne spominjem životni put svih ostalih "manje važnih" likova u komadu.

Nakon što smo utvrdili raspored scena, koji smo svi više manje uspješno svladali, nastavili smo s čitaćim probama. Raspored nije bilo izrazito teško utvrditi, osim scena Commedie dell'arte za koje nismo znali gdje ih smjestiti, pošto i inače nisu dio originalnog teksta, ali su napisane tako da sada, kada smo jednom utvrdili njihovu poziciju u drami, imaju sasvim logično i primjereno mjesto. Čitaće probe su bile pristojne, barem što se tiče samog izgovaranja teksta, ali tokom čitanja u više navrata mi je bilo očito da ne znam zašto neke stvari govorim, te sam se često povodio za primitivnim rješenjima koja nisu tipična za Johana, jer je on ipak nešto više od običnog, svakodnevnog čovjeka. Pokušao sam si razjasniti neke stvari vezane uz njega, poput njegove bezuvjetne ljubavi i predanosti Karolini, i moram priznati kako mi nije jasna njegova snaga i otpornost na nemilosrdne stvari koje njegova okolina radi. Često si razmišljajući o scenama mogu potkrijepiti argumentima stvari koje drugi likovi rade u odnosu na njega i tada su mi njihovi postupci opravdani, te bi i sam bio spreman oprostiti ljudima da slične stvari naprave meni osobno, ali njegovo ne reagiranje na načine na koji ga drugi doživljavaju i njegova smirenost, ali ne i hladnoća, jer on je sve samo ne hladna osoba, u trenutku kada mu se nešto tako dogodi, mi je neshvatljiva. Za mene je on kompleksan lik, teško dokučiv i shvatljiv. Nadam se da ću tokom vremena bolje shvatiti njegove postupke i razloge kako i zašto u pojedinim trenucima reagira, i ne biti začuđen nad njegovim djelovanjem. Iz dana u dan osjećam kako mi je jasniji, ali uvijek nedostaje nešto kako bi slika njegova lika bila potpuna.

Na čitaće probe uskoro je došla i lektorica koja nam je svima ispravila netočne naglaske, a probe na kojima je ona sudjelovala više su bile podređene hrvatskoj gramatici nego predanoj, glumačkoj interpretaciji teksta. No, prisustvo takve osobe samo doprinosi našoj uvjerljivosti, jer ako male istine, poput naglasaka riječi u rečenici i naglasaka same rečenice, postanu lažne (pod pretpostavkom da ne ispravimo svoje pogreške), onda gubimo na vjerodostojnosti, te nam na takvim sitnicama scena pada.

Istraživali smo i sve drame koje se spominju u tekstu, odnosno koje se igraju u drami. Ifigenija u Aulidi, Sedmorica protiv Tebe, Mitridat, konvencije kazališne igre, igre Commedie dell'arte, Hanswurstov način igre, Karolininu, Johanovu i Gotschedovu biografiju, kostime odnosno modu, religiju, pa čak i način prehrane 18. Stoljeća, i to sve kako bi što bolje upoznali komad, ali na kraju i same sebe u tom komadu, kako bi znali koga igramo i u kakvim je okolnostima naš lik tada postojao.

Posljednji zadatak koji smo dobili je da napravimo scene bez riječi u kojima ćemo obavljati radnju s unaprijed dobro osmišljenim ciljevima. Glavni cilj tog zadatka je, barem koliko sam ja shvatio, da u tekstu prvo pronađemo što naš lik radi, kako se ne bi našli u situaciji da govorimo tekst, a ne obavljamo nikakvu radnju, te kako bi eventualno dodali neku radnju svom liku kojom pokušava utjecati na partnerov lik. Naravno, definicija ciljeva je također važna u ovom zadatku, jer tako definiramo što tko želi i što će tko učiniti kako bi se njegova želja realizirala.